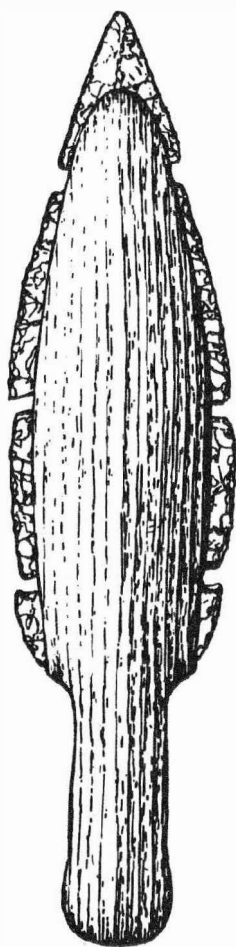


ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY  
V BRNĚ

**PŘEHLED VÝZKUMŮ**  
**1993-1994**

ISSN 1211-7250



BRNO 1997

381 ch. n. 1992  
382

250,-

S 9395458

## **PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994**

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno  
Královopolská 147, 612 00 Brno  
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,  
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

## **BLUČINA (okr. Brno-venkov)**

„Cezavy“. Velatická fáze KSPP. Systematický a záchranný výzkum.

Devátá výzkumná sezóna (1991) byla zaměřena pouze na dokončení plošného odkryvu objektu K7, z větší části již prozkoumaného v r. 1990 (Salaš 1994). Otevřením severovýchodního rohu čtverce 16w v sektoru D byl zachycen západní okraj tohoto objektu, čímž se prokázalo, že objekt K7 představuje mělkou oválnou jámu o rozměrech 1.9 x 1.6 m, zapuštěnou max. 0.5 m do světla šedé jezerní křidy. Do okrajové západní části objektu zasahovaly v místě severního konce kontrolního bloku 16-17w a přilehlého rohu čtverce 16w již jen dolní končetiny čtyř lidských skeletů a pravá část trupu skeletu pátého. Potvrdilo se tedy, že v objektu K7 byly v nejrůznějších polohách a navzájem přes sebe uloženy víceméně kompletní lidské skelety pěti jedinců, dle posouzení prof. J. Jelínka mužů mladšího až středního věku (srv. Podborský a kol. 1993, tab. 38). Pokud se týká ostatního nálezového fondu, odpovídal odkryv východního okraje objektu K7 zcela situaci, zjištěné již v r. 1990 (Salaš 1994) a nepřinesl tedy již nic zásadně nového nebo odlišného. V celkově jinak chudém inventáři se vyskytlo jen několik střepů a ty dovolují objekt připsat velatické fázi kultury středodunajských popelnicových polí.

Rok 1991 byl devátou a poslední sezónou obnoveného systematického výzkumu na Cezavách. Vzhledem ke svému významu by tato lokalita měla být prohlášena archeologickou památkovou rezervací a do budoucna by se zde měly provádět jenom výzkumy záchranné povahy. Potřeba menšího záchranného výzkumu vyvstala ovšem poměrně záhy. Již od jara roku 1991 bylo možno periodicky sledovat, že na východním konci parcely č. 2063, přímo u cesty vedoucí přes vrchol Cezav (parc. č. 2062), se při obdělávání půdy neustále na povrchu objevují čerstvě rozlámané pravěké střepy a zvířecí kosti. V důsledku mnohaleté opakované jednosměrné orby po svahu dolů se terén na východním konci parcely totiž soustavně snižoval a začalo tak docházet k narušování původních nálezových situací, vystupujících v posledních dvou třech letech až na současný povrch. Navíc zhruba v tomto prostoru, asi 15 m západně od východního konce parcely, byl v r. 1977 zachráněn rovněž již orbou narušený bronzový depot Blučina 13 (Salaš 1992, II, 59-64) a také později zde bylo povrchovými sběry zachyceno ještě několik artefaktů (zlomků srpů a měděných slitků), velmi pravděpodobně příslušících k tomuto depotu (Salaš 1993, 45). Bylo proto přistoupeno k záchrannému výzkumu, kterým by měla být v konečném efektu prozkoumána celá ohrožená východní část parcely 2063. Zatím došlo v průběhu roku 1993 (desátá sezóna) k otevření a kompletnímu vytěžení plochy čtverce 2g (5 x 5 m, sektor B lokality), který svojí východní stranou hraničil s již zmíněnou polní cestou.

Celkem bylo na sledované ploše zachyceno a z větší části také prozkoumáno devět objektů (č. 39-47), které se při několika superpozicích koncentrovaly zejména v západní části čtverce 2g. Všechny objekty představovaly starobronzové sídlištní jámy, z toho pouze objekt č. 40 příslušel věteřovskému osídlení lokality, ostatní byly únětické. Kompletně prozkoumány byly ty objekty, jejichž obrysy nepřesahovaly plochu čtverce 2g (č. 39-40, 42). Z ostatních objektů, parciálně zasahujících i mimo plochu čtverce, byly po patřičném rozšíření exkavační plochy v úplnosti odkryty a vytěženy ještě jámy č. 41, 45 a 46. Svrchní partie objektů č. 39, 40 a 41 byly již rozrušeny orbou a jejich nálezy byly vyvěčeny až na povrch.

Ve východní a jihovýchodní části čtverce 2 g ornice ostře nasedala již na sprašové podloží, které v důsledku strhávání povrchu orbou v jihovýchodním rohu čtverce, tj. v nejvyšším místě parcely, téměř vystupovalo na povrch. V porovnání se současným severním až severozápadním sklonem terénu o poznání strmější vypádování rostlého podloží vyrovnává od východu se vклиňující vrstva hnědé až tmavohnědé jemnější hlíny, kterou lze

stratigraficky ztotožnit s původním černozezemním horizontem, zachyceným a sledovaným již na parc. č. 2056 (vrstva III: Salaš 1987; 1991). V severním rohu čtverce 2g tato vrstva již dosahovala mocnosti 0.6 m. Z popsané stratigrafické situace vyplývá, že většina objektů byla zapuštěna do podorniční vrstvy III a spodními partiemi více či méně i do spraše. Pouze menší obj. č. 40, ač náleзовě bohatý, byl natolik mělký, že nedosáhl sprašového podloží a naopak nejvýše položený obj. č. 41 byl zahlouben pouze do spraše.

S výjimkou č. 39-40 představovaly ostatní objekty klasické zásobní jámy s výrazně podsazenými stěnami a plochým dnem. Mimořádným množstvím nálezů vynikaly obj. č. 39-41, jež obsahovaly zejména zlomky a části keramických nádob, jakož i štípaných a roztloukaných zvířecích kostí. Z prozkoumané části obj. č. 43 pochází mimo jiné bronzový rybářský háček a keramický džbánec, jehož tělo je mezi skupinami třásní plošně zdobeno rytou mřížkou. V obj. 39 se nacházela i lidská lebka bez mandibuly a zlomky kalvy dalšího dospělého lidského jedince. Na plochém dně obj. č. 45 byl ve skrčené poloze na levém boku s orientací J-S uložen kompletní skelet asi dvacetileté ženy. Na záhlaví lebky ležela z obou stran sada šesti kličkovitých záušnic a na malíčku pravé ruky byl navlečen prsten, stejně jako záušnice zhotovený z dvojitého drátu se zpětnou kličkou. Nejpozoruhodnější situaci poskytl největší a nejhlubší objekt č. 46, ve spodní části s bohatě zvrstveným zásepem. Na jeho dně byly vedle sebe se shodnou orientací J-S uloženy dva neúplné lidské skelety. Asi pětadvacetiletý muž ležel na břichu a po jeho levé straně byl uložen na levém boku skelet třinácti- až patnáctileté dívky (antropologická určení podle prof. J. Jelínka) s kličkovitými záušnicemi v záhlaví a u krčních obratlů. Oběma skeletům chyběly horní končetiny včetně lopatek, mužský skelet neměl ani dolní končetiny od kolen dolů. U skeletu dívky nebyla nalezena chodidla a dlouhé kosti dolních končetin byly neanatomicky dislokovány za zády. Objekt č. 46 byl i jinak náleзовě bohatý, zejména v jeho spodní polovině se nacházelo množství zvířecích kostí, střepů, lastur a uhlíků, mezi méně obvyklými nálezy lze vzpomenout např. dvě poloviny kamenné bulavy, bronzové šidélko nebo keramický terčík.

Na ploše čtverce 2g nebyly zachyceny žádné stopy velatického náleзовého horizontu. Až teprve na dodatečně otevřené přilehlé jihozápadní části čtverce 2h byl při jeho západním kontrolním bloku zachycen východní okraj výrazné lokální kumulace velatické keramiky. Tato situace však nebyla zcela intaktní, neboť většina střepů byla zjištěna v ornici a na rozhraní ornice a vrstvy III se materiál již vytrácel. Plošná kumulace velatického materiálu západním a severozápadním směrem, tedy po svahu dolů, nepochybně pokračuje a měla by se stát předmětem záchranného výzkumu v příštím roce.

*Milan Salaš, MZM Brno*

#### Literatura :

- Podborský, V. a kol. 1993: Praveké dějiny Moravy. Vlastivěda moravská. Země a lid. 3. Brno.
- Salaš, M. 1987: Třetí rok výzkumu výšinného sídliště u Blučiny (okr. Brno-venkov), PV 1985, 27-28.
- Salaš, M. 1991: Šestá výzkumná sezóna na Cezavách u Blučiny (okr. Brno-venkov), PV 1988, 25-27.
- Salaš, M. 1992: Bronzové depoty starších popelnicových polí na Moravě. I-III. Rkp. disertační práce. Brno 1992.
- Salaš, M. 1993: Sedmá výzkumná sezóna na Cezavách u Blučiny (okr. Brno-venkov), PV 1989, 43-46.
- Salaš, M. 1994: Osmá výzkumná sezóna na Cezavách u Blučiny (okr. Brno-venkov), PV 1990, v tisku.

Resumé:

Cezavy bei Blučina (Bez. Brno-venkov). „Cezavy“. Bronzezeit (Aunjetitzer Kultur, Gruppe Věteřov, Velaticer Kultur). Siedlung. Systematische und Rettungsgrabung.

### **MARŠOVICE (okr. Znojmo)**

Starší doba bronzová. Objekty. Záchranný výzkum.

Při silnici od Jezeřan-Maršovic do Pravlova, asi 150 m od maršovické křižovatky, byly úpravami svahů silničního zářezu narušeny nejméně 4 pravěké sídlištní objekty převážně hospodářského charakteru (zásobní jámy). Při průjezdu byly tyto objekty autorem zběžně zdokumentovány, zaměřeny a ovzorkovány. Keramický materiál je všechny datuje rámcově do starší doby bronzové.

*Petr Vitula, ÚAPP Brno*

Resumé:

Maršovice (Bez. Znojmo). An der Landstraße von Jezeřany-Maršovice nach Pravlov. Ältere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

### **NEMOJANY (okr. Vyškov)**

Dvořiska. Ml. doba bronzová. Depot. Povrchový sběr.

Při sběru na poli (ZM 1:10000, 24-41-19, 289mm od Z s.č., 224mm od J s.č.) před jarní orbou našel spolupracovník muzea pan M. Daněk menší depot bronzových předmětů (Obr. 1:1-9). Tvoří jej 5 jednoduchých bronzových náramků s volnými zašpičatělými mírně se překrývajícími konci (Obr. 1:1-5). Průměr náramků se pohybuje od 4,2 do 7,4cm. Dále dvě drobné spirálovité vlasové ozdoby (0,4cm), spirálovitý náramek (Obr. 1:7) se 4 závity (průměr 4,4cm) a listovitý závěsek (délka 5,8cm), Obr.1:6). Je pravděpodobné, že se nejedná přímo o depot, ale o část inventáře rozrušeného žárového hrobu (většina předmětů byla zaplněna množstvím uhlíků a popela). I když byla v okolí nalezena i keramika, neodpovídá datování tohoto bronzového souboru. Jedná se buď o keramiku starší (neolit), nebo mladší (středověk). Datování celého souboru je tedy možné pouze přibližně podle listovitého závěsku (Furmánek 1982, Paulík 1959, Furmánek 1970) do mladší doby bronzové.

*Blanka Mikulková, Muzeum Vyškovska*

Literatura:

Paulík, J. 1959: Ružicové spony zo Slovenska. SIA 1959/2, s 328 - 354.

Furmánek, V. 1970: Lužické žárové pohřebiště v Beluši. SIA 1970/2, s. 433 - 446.

Furmánek, V. 1982: Bronzové závěsky z doby bronzové ze Slovenska. SIA 1982/2, s. 315-340,

Resumé:

Bei der Frühlingssammlung fand ein Mitarbeiter von Museum Herr M. Daněk auf dem Feld einen kleineren Fund von Bronzegegenständen. Es ging um fünf Armbänder mit freien, ein bißchen sich überdeckten gespitzten Enden (der Durchschnitt von 4,2 bis 7,4cm) weiter waren es zwei kleine Spiralhaarschmucke, Spiralarmband mit vier gewinden (der Durchschnitt 4,4cm) und ein Blätteranhänger (die Länge 5,8cm), der die ganze Zusammenstellung in die Jüngerbronzezeit datiert.